

Үлөтпүр болгаш транспорт 9 айларда

Чеди чыл пиланын дөртү чы-
лым шитпирди сөөгү аялталы
агалан. Эрткен төс айларда респу-
бликанын үлөтпүр бургулар улуг
базынын кылган. Кызылдын булу-
рулгелери төс айларын пиланын
106,6 хуу күөстөгөн, планда ажы-
553 муң рубльге продукцияны кемей
бүдүрүп үлүгсөн. Ничи продукция
бүдүрүлгөндө хемчээли муңуку чыл-
дар-биле деңгээрге шапкын өтүп ту-
рар. Малаңга электроэнергия, дил-
ген ыш материалдары, хлө болгаш
колбаса кылгылары бүдүрүлгөн
хемчээли дык улгаткан, продукция-
нын шынары экижиш турар. Бир ө-
рүңгүт факт болза, ажилчининин
саны муңуку хемчээли турда-ла,
үлөтпүр продукциянын хемчээли
чугаа күш-ажылдын бүдүрүлгөндө
бездеринин күсөли-биле өтүп ту-
рар болур. Күш-ажылдын бүдүрү-
чүлүгү чыгыс ажилчыга онзаптыр
эрткен төс айларда 10 хуу бедээ,
а хоорайнын үлөтпүрүн хемчээли-
тир алырга ол көрүзүт 107,5 хуу
болуп турар. Күш-ажылдын бүдү-
рүлгөндө хемчээли пландын
чединишинин күсөлдөгөн ажилчи-
нарын ортук ажил төлөвүнүн
белгилешини хандырган, өң түнө-
линде ажил төлөвүнүн 76,8 муң
рубль түнүгү болууу салмааттыгын.
Бүдүрүлгөндө түс-тузунда ап
көөрге күш-ажылдын бүдүрүлгө-
нүгү өздүгү төс айларда: дара-
лыкта комбинатта—19, хлөз-
водуңа—8, сүт дүдүңа—40, ав-
тосептеге заводунга—13 хуу бол-
гулаан. Бо дээрге дык бедик өтү-
дө-лөр. Күш-ажылдын бүдүрүлгө-
нүгү бедиктин хемчээли муңу-
нунда бүдүрүлгөндө техника-биле
чедиселешинин күсөлдөгөн ажил-
чынын, күш-ажылдын организаци-
онжикенини, түс-тузунда дер-
лелери алу күсөлдөгөн ажилчи-
нын хандырган болгаш күш-
ажыл пландашкын чүрүчү-
канын ачык-биле чедип алынган.

Мичалажок хоорайнын үлөтпүр
бүдүрүлгөндө ажилчинин түнө-
лелери оон-лаа эки болуп ханды-
гарынын аргалары бар. Чамдык кол-
лективтеринин үлөтпүрү болгаш
оолдара партия, профсоюз органи-
зациялары продукцияны бүдүрүп
үлүгсөн күсөлдөгөн болгаш күш-
ажылдын бүдүрүлгөндө бедик та-
лазы-биле бар аргалары чедис-
е алына болза бүтү-ле чад, деп-
шениш чүдүлгөндө бүдүрүлгө
шингилер даш шугуру ажилдаан
болза, коллективтер бүгү деңгээл-
нерин бүдүрүлгөн өргөлдө башка-
рынга калба-биле кириштирген,
оларын илешкен бүдүрүлгө кич-
төөгөй салган болза, үлөтпүр бүдү-
рүлгөндө ажил-агы-лаа, эконо-
микте-дэ көргүзүлгө ыракта бе-
дик турар ийик.

Пиво заводу эрткен чылга чадан
алган туруштарынын шынарын, про-
дукция бүдүрүлгөндө хемчээли у-
гатырар туржук, харыя муңунай
10 хууга өздүгүсөн, ажилчинин
санын 19 хуу көбүдөгөн, күш-
ажылдын бүдүрүлгөндө төс айлар-
да

25 хуу күдүлүктан, ажил төлө-
виринин фолдунун артыкка чыгы-
штан турда, ол бүдүрүлгөндө хем-
чээли кылган бургуларлашкын
дугайын чыгалар боор. Ол бүтү
чедиселер болза, заводтун дерлелер-
ин четче ажилдаан, чад экен ту-
рар бедик бүдүрүлгөндө механиз-
мдерин болгаш агрегаттарын дүгө-
нүгүсөн кичтөөгөй салбайн,
күш-ажылдын организацианын эки-
жидерин хемчээлери ап көрүт-
пайн турары-биле таймырлашты-
нар.

Элегес шахта өргөлдө база бо
чылдын эрткен айларында бургулар
базын кылган. Хемчээли даш ты-
вышын ничи хемчээли элөз өскө-
дө болза, дагыларын күш-ажыл-
дын бүдүрүлгөндө күдүлүктан,
ажылчинин саны планга көрү-
дүгөнүн ажил турар. Шахтер-
ларын күш-ажылдын бүдүрүлгө-
нүгү бедиктерин аргалары хей ту-
рган. Шахта бо чылдын дык хей чад
техниканы алган, оларын хей ке-
ли амдыга чедир ажык дээр ала-
ды чыгыштар. Байдал ийик турда
күш-ажылдын бүдүрүлгөндө канчап
бедик деп. Шахта өргөлдөгөн ин-
женер-техниктиг ажилдашкын
саны муңуку чылдарындаан көрү-
дүсөн, оларын пиланын база өскөн.
Мичалажок ол чорук чогур түнө-
лелери бедик турар. Шахта өргө-
лдөгөн үлөтпүрү болгаш
ылда партия организацианын та-
лазын коллективке кичилдире
ажылды кошкан чорудуп келген.
Ничи билгелери болгаш тускай
мергеждерин бедик талазы-биле
өргөлдөгөн шахтада сөөгү үдө
мырыш чорутуштан, өргөлдөгөн
началыгын эш Берушин болгаш кол
инженер эш Чамушин олар бүдү-
рүлгөндө экономикалык ханды-
гарын көрбөй, үлөтпүрүн ала-
чалаа алашкын орунуга кирип
чачыга бергенер. Бо бүтү чедис-
елери түнөлдөгөн шахтанын кол-
лективтерин көргүзүлгө өздө чок
артып, харын-лаа чамдык талазы-
биле күдүлүктан чыгып болуп турар.

Хоорайнын үлөтпүр бүдүрүлгө-
ндө ажил-чорудулашкын бир
улуг чедисе чүл болза, чамдык
коллективтер чыл өргөлдөгөн бедик
бар дески ажилдары чедип алы-
майн турары болур. Чижээ, пиво
заводу болгаш Улуг-Хем ыш үлөт-
пүр ажил-агынын чыл өргөлдөгөн бедик
план күсөлдөгөн келген, а үшүк
квартаалын пиланын чедип бүдүрүл-
гөндө күсөлдөгөн. Ол чуну көрүзүп
турары дээрге, хей-хей бүдүрүл-
гөндө чамдык айларда азы кварта-
лалар планын оналгаларын чедип
күсөлдөгөн күсөлдөгөн оожурга бар,
мичалаш даразында айда көрү-
зүлгөндө күдүлүктан чоруктар
бар. Бистин партияныкы лоузу
болза, чедиселерден чедип кичи-
нерге бургуларлаары, бегүн дү-
гүсөн, а дарага бегүнүзүлгөн
артык эки ажилдары болгай.

Бир дески эвес ажилдар чорук-
тар чыгыс ай дүгүзүлдө бедик
бир болуулар. Хоорайнын үлөтпүр
бүдүрүлгөндө

комбинаты болгаш автосептеге за-
воду айнын 20 хондуктары артыкка
планын 30—40 хире хууун кү-
сөлдөп алган болур, а сөөгүт он хо-
вукта бачыман, далажык турган ам
план күсөлдөп, чамдык күсөлдө-
пейн-лаа баргылаар. Шах ышын
практика ышын эвес, харын-лаа хора-
лыт. Ай төнүзүндө кээп план кү-
сөлдөп дээр буу-лаа далажык чорук
продукциянын шынарын күдүлүктан,
бүдүрүлгөндө сак-хөө байдаларын
га буудулашкын болдулар. Ичкан-
га сак-хөө бүдүрүлгөндө
«штурманшкын» чок болууларын,
а ажилды баш бургулар тургусту-
ган план сауга чорударын чедип
алдыр чугула.

Ничи продукция бүдүрүп үлү-
гсөн планын күсөлдөп-лаа турар
болза, чамдык бүдүрүлгөндө ас-
ортмент талазы-биле онзаган чедип
түлөсөйи турар чоруктар бар. Хо-
райнын бүдүрүлгөндө эрткен ай-
лардын бүдүрүлгөндө асортмент
талазын кылган, сүт
продукциянын, дилген ыш ма-
териалдарын, ат-херекселдерин
алзон хей чугула хевирлерин ас-
ортмент талазы-биле планын ү-
көткөн.

Хоорайнын үлөтпүрү-биле чедис-
елери транспорт организациалары
башкарып алган социалык ху-
дөөлөргөн чедип кичилдире күсөлдө-
п турарлар. Чүк сөөктүрүчү III квар-
таал планын хоорайнын транспорт
коллективтери 115,2 хуу, а төс ай-
ларын 118,9 хуу күсөлдөгөн, бе-
анин ничи канчалгаз 253 муң
литр болган. Чыл өргөлдөгөн бедик
планда ажык 20 миллион тонна
километрин ажилдап кылган бол-
ган улус ажил-агынын 200 муң
тонна ажил-бүрү чыгышын сөө-
ткөн. Чеди чыл пиланын дөртү чы-
лым онзагаларын хууса бетиле
күсөлдөп дээр социалык чарыкы
эл дээр көргүзүлгө № 2 АТК-
нын коллектив чедип ал келген.
Ушук квартаалды болгаш төс айлар-
ын пиланын онзагаларын ол ажил-
агы бүтү көргүзүлгө талазы-биле
ажык күсөлдөгөн. Улуг Октябрын
45 чыл онга алдар болдурган күш-
ажылды элечиги республикага бир-
ле дугаарында өргөлдө, АТК-нын
коллектив амы үдө чыл планын
күсөлдөп чокшугулан.

Республиканын «Сельхозтехника»
калтыжышкын автобазанын,
Комунал ажил-агы минис-
терствонун АТК-нын, № 1
чүк АТК-нын коллективтери
күш-ажылды бедик көргүзүлгө
чедип ал турар. Хоорайнын бүтү
автоагылдарын ажил-чоруду-
лашкын бир улуг чедип кичилдире
болза, чүк сөөктүрүчү хемчээли
көндүргөн автопаркты улаштыр-
ганын күсөлдө эвес, а авто-
шиналарын ажилдаан экижикте-
ни-биле база чалаачыларын орту-
нуга социалык чарыкы, мала-
ны коммунист күш-ажылдын бри-
гадалары болгаш шалышчылары деп
ат дээр чарыкы бедик деңгээлге
организацианын-биле чедип алган
болур. Чижээ, № 2 АТК-га күш-

ажылдын бүдүрүлгөндө чыгыс ав-
томашинага оналтыр 22 хуу өскөн.
Мындык чиктерин өске-лаа авто-
ажыл-агыларга хамарыштыр көр-
гүзүп болур.

Автопаркты ажилдаарын көрү-
зүп планда көрүдөгөн бедик
болуп турар, азы өскөз чугаала-
га, бүтү-ле АТК-ларда бар авто-
шиналарын септелгө турары эвөз-
жөн, өргөчү үнери көүдөз.

Чалаачыларын тускай мергеж-
ли бедик талазы-биле ажилдар
чедип кичилдире чоруттунуп турар.
Эрткен төс айларда дык хей чала-
ачылар тускай мергеждерин бир-
бир класстарга бедиктөкөн. Олар-
нын барык шугузу коммунист
күш-ажылдын деп ат дээр шим-
чөөшкын киржикчилери болуп ту-
рарын демдөөгөй өөрчүтүп.

Автотранспорттун ажилдаа улуг
чедип кичилдире мергелештир
чедиселер ам-даа барын айтыр чү-
гула. Автотранспорттун депшилеги
чаа аргаларын ам-даа кошкан не-
тердин турар. Малаңга Минусинск
АТК-нын дөртү колонназынын
байдалдарын пиланын чүдүргөн
чүктерин диге сауга чалаачы-
лар азында хулашкын ажилдаарын
аргасын ажилдары көчүт таар-
мачылыг. Ол сорулга-биле Кызыл-
—Абакан аразынын орун элөз
кыш участкарга хулааган тускай
солжуга-дамчыдыла станцияларын
тургусулаан. Ол чад арга сауга
ажылдарга ырак эвес хемчээлиг
оруктарга автомашиналарын бүдү-
рүлгөндө бедик чугаа болуу. Ичкан-
лаа ол чад арга амылга чедип
чогур үнөлдө алабайн турар чорук-
ту ыш өскө деп санаар херек.

Чалаачыларын ортузунга масса-
попачыктыг болгаш кичилдире
ажылдарын кошкандаан орукка
чораш автомашинаны башкары-
нын чүрүмү үрөз, харын-лаа онал-
дактыг таварыгалар кылып чо-
руктар ам-даа бар. Чүдүрүлгө
болгаш дүжүрүлгө талазы-биле ажил-
дар ам-даа кошкан, автомашина-
нын бедик бүдүрүлгө ажилдаан
долуу-биле хандыртмайн турар.
Бо чедиселери чалааган авто-
транспорттун ажилын улам эки-
жиде амы үнөй кол сорулгазы бо-
лур.

Бо чылдын эрткен төс айларында
үлөтпүрү болгаш транспорттун
ажылдын түнөлдөгөн чыл пиланы
мыадыла күсөлдөгөн дээрин бадик-
тап турар, мичалажок ам-даа кү-
женишкын ажилдар, бар чедис-
елери дүгөн чалааган херек.
Улуг Октябрын 45 чыл онга та-
лентиг ужуражы дээр социалык
чарыкы калбаргылаан, хоорай-
ларын үлөтпүр болгаш транспорт
коллективтери шитпирди дөртү
квартаал чедип кичилдире дээр
дээр алаан хулаагаларын күсө-
лдөгөн улуг маадымалы болуру
балдыг.

А. ЛУШНИНОВ.
СЭКП хооромунун үлөтпүр
болгаш транспорт кидининин
эргелекчизи.

Бир чыл эрткенде...

Күнүн магадап, хайгаарып көргөн мен.

Чоокта чад алаа база катап че-
де бедик. Чыгыс-ла чыл дүгү-
зунда күсөлдөгөн ажилдарын
хемчээли көргөш, мырнай ка-
раамга буудуулар-дир мен. Орук
дээрге тала-ла берген, бедик
бедик куржааны халарын баа-
ры-биле-даа, көнүктөдир саары-
лап чыдар шалкын хемчээли ке-
жилдир-даа, куду көөрге баш
дескинер, калды ооругуларын
кыры-биле-даа, шыргай арга-
ларын, малгай тудаларын ке-
жилдир хап-ла ооруда төнөс. Бо
чад оруктун шөйлүп чоруткан
уну-биле муңуна чадга кичи

Эрткен чылдын талыгы-лаа бе-
зениде, Москвадан Кремльде
Съездилер Ордунга СЭКП-ни
ХХП съездин эртин турган хүн-
нерде Ак-Довурак—Абаза оруу-
нун тудуунга чораш мен. Ичкан
орук тудууларын күш-ажыл-
чы кайгачык бедик бүдүрүлгө-
ндө

Чоорту бедик үнөй даг бедик-
де бир буудуулар доурак иттир-
ген тур. Георгий Ильич өлчө
айтыкш чугаалай-дыр:

— Демги артизм Сергей Фи-
лимоенко-дур. Көр-дөө, бо орук-
тун чалын грейдер-биле дескине
каан ышкан көстүр. Манга грей-
дер келбөөн, Сергей буудуулар-
биле шак мынчаар дескидей итти-
рип кааптар кичи-дир, сауга ар-
тист, алдын холдарын мастери!

Журналисти чачылым-биле
«сизерин чедип кичилдире
чажыды чүдөл аан?» деп айтыра
кааптым. Сергей Филимоенко
турган: (бирги чурукта).

— Мында калдыг-даа чажыт
чок деп бодаар мен. Техниканы
эки билер кичи ажилдын аны
тыва бээр, мичалаш буудуулар
өрү шугаашкын чокка бир дески
эрткен, онуг-чигилди болду-
бас чүдө-дир.

Чоокта чад алаа база катап че-
де бедик. Чыгыс-ла чыл дүгү-
зунда күсөлдөгөн ажилдарын
хемчээли көргөш, мырнай ка-
раамга буудуулар-дир мен. Орук
дээрге тала-ла берген, бедик
бедик куржааны халарын баа-
ры-биле-даа, көнүктөдир саары-
лап чыдар шалкын хемчээли ке-
жилдир-даа, куду көөрге баш
дескинер, калды ооругуларын
кыры-биле-даа, шыргай арга-
ларын, малгай тудаларын ке-
жилдир хап-ла ооруда төнөс. Бо
чад оруктун шөйлүп чоруткан
уну-биле муңуна чадга кичи

Ол-даа айтканчы улуг дур-
жулалыг кичи болду. Волгоград
гидроэлектростанциянын ту-
дунга, Краснодар ГЭС-тин
тудууларын анык хоорай
Дивногорскийн тургустунар че-
рин дескине, Ачинск—Абакан
орунун тудуунга киржи, он
чыл амы ажилдаш ап мында
келген.

Ажыл нормазын ол 150—200
хуу күсөлдөп турар.

Оң сөөлдө орук тудуунун
база бир суралгы буудуулар баш-
карыкчыны Петр Васильевич
Кузовов-биле ужуражы бедик.
Ол хакас националдыг кичи
болду.

Безни кылашкан эртинес чедер
өмөжөк турган. Ам оладын авто-
машиналар парак чивендир ма-
нашты эртин турар. Комунал
тургузучулары бедик совет ки-
жилерин кылып бүдүргөн ча-
гай үлөсө ол-дур.

— Бистин мында шынап-а
кайгачык кичилдир ажилдап ту-
рар. Силерге мен ам доран бу-
лаут «артист» көргүсөй. Оон
ажылдап турарын хайгаарып көр-
гөш таалай бээр силер — дээр,
прораб Георгий Ильич Верховский
мени эдиртин алгаш чоруту.

— Бүтү күштү, арга-мерге-
жиди үлөтүп ажилдап турар
бис. Комуналдың материал-тех-
никтиг базанын тургузарыга
олаа чугула тудууларын бир-
эки демир орук-биле харылаш-
тырар орукту тургустуру кичи
сорул кирер-дир. Оон ынай бо
орук мөөң төрөөн Хакасичке
бар чыдар, мичалаш мен улум
сорул кичирп турар—деп, ол ме-
дөө чугаалады.

Ак-Довурак—Абаза оруун орус-
тар, тывалар, украинер болгаш
хакастар, грузинер болгаш бе-
лорустар, бистин хей национал-
дыг улустарынын кичилдери
тургузуп турар.

Оруктун ужулдан чедер кило-
метри айтуп турар алааган ча-
нынга чедө бээривиске бисти
көчүт шырап, тырып бүдү-
түт, элөз улгады берген намы-
дыг кичи үтүп ады. Ол болза
орук машиналарын механиз-
мдер Берс Девкан болган. (Ийги
чурукта). Орук тудуун мырнай
башкагы метрлерден эгелешер-
нин бирөөн ол.

— Ажыл ам-даа дык улуг,
чүдө Кызыл-Тайга артын ажар-
да безни чартык миллион кубо-
метр хире дашты, доуракты өс-
көөр дамылаар апаар. Калды-
даа бергелерге туралар бис, орук
чогур хуусадыла ажилдаа
кирер деп ол чугаалады.

Ий чыл муңуна Кубышев
хоорайга механизация үчилдешин
дооскан өөл Вениамин Пыркин
экскаваторун хей санынгу туду-
ларын үзүк-сөксал чок өлүг
содуй шимчедип ооруда көөрге,
роаль ойлаан кичи-ле. Ону база
«алдын холдарын мастери» деп
алап турар. (Ушук чурукта).

Шалкын суралгы Ак-Хемин сай-
довурак-биле моондактай иттирип
турган буудууларын-лаа,
(адамда чурукта) орук чалын бе-
дидир доурак төп турган само-
свалдарын-даа көөрге, Ак-Дову-
рак—Абаза оруунда ажилдар
хайнышкын чоруттунуп ту-
рары илден.

Ю. КУРСКИЙ,
чүрүкчү.

Партия эге организацияларынын өтчөт-сонгулдалыг хуралдары Боорончаар хөөн-биле эрттирип болбас

Кызылдын № 1 школасы бистин
республикага ол башты организаци-
янын школарын бирөөн. Бо-
лукун туруп келген үзүлгө иштин
де ол хей муң совет уругтарын ки-
жизилде өстүргөн, чүе-чүе оолдар,
кыстарга ортук ажил берип,
амыдашкын ышын орунуге кир-
ген. Шынап-ла ол школанын доо-
чулары бистин республикада бончуг
дөй. Оларын аразында хей-хей
башкалар, өмчелер, тикелер, ке-
дээ ажил-агынын тускай өрмөкчи-
лери, бедик мергеждер ажилчы-
нар болгаш партия-советтин үлөтүр
ажылдашкыны бар. Ол школанын
өөрөлдө болгаш материалдыг ба-
заны улам-ла алгын саймалап, чад
салгачыларын күш-ажылды бол-
гаш коммунист кичилдире чедип
кижизилдире чедип чугаалай-
пайн чадга хандырткан.

Ол школанын үлөтүр турар пар-
тия-организация бодуну шынар со-
ставын, дайынты аргаларын та-
лазы-биле багытталып болуру чуга-
ажок. Ул партия-организацианын,
ончүе коммунисттеринин болгаш
бүгү башкалар коллективтеринин ажил-
чорудулашкын эки талаалар, чад
эргелекчилер эвөш эвес болбай-
наан.

Мичалаш ол партия-организацианын
өтчөт-сонгулдалыг хуралынга, мала-
ны секретарьнын өтчөт илеткелге
коллективтер болгаш эге органи-
зациянын практиктиг ажилдаа бар
чедип кичилдире болгаш чедиселер
чөтө илеткелер, партия-организацианын
күштүг болгаш кошкан талаалары то-
дарттынар, перспективтиг айтыр-
лар өрөсүн көрдүр ужурагүт тур-
ган. Шынап-ла мынд байдан көүдө-
бөө. Партия-организацианын секретарь
турган эш Маркелованын кылган
илеткелде чогур анализтиг түнө-
лелер болгаш фактылар база пар-
тиянын чыгыш шугуучулда чок, ала-
да чалааганчы илеткел болган.
Илеткел талазы-биле салдыган ай-
тыргаларга ол чугаа «ичка хире
боор, мынды боор өң» чиктер
өргөй харылар бедик-биле кызы-
гааралыгын.

Партия-организацианын өтчөлдө
эрткен чылга өтчөт-сонгулдалыг ху-
ралга болган шугуучулдаг санаа-
ларын болгаш хулаан ап турган
шитпирлерин күсөлдөгөн, коллек-
тивке коммунисттеринин муңу-
кы, оларын өөрдөлгөн, башкы

кадрлар-биле ажил, өөрдөлгө-
нүгү ажилдаан ажилдап муңу-
наган аргаларын ажилдап келген,
агитколлективтер ажилы, школа
профсоюз, комсомол болгаш пио-
нер организациаларын канчаар у-
турт келген-даа илередейн барган.
Моон алгаш көөрге, эш Маркелова
өтчөт илеткелди тургузарыга ком-
мунисттерин кириштирген, чамдык
чугула-чугула даш-туңу чымы ана-
лестейи, өтчөтү чик көрүп,
шугула-ла чуду-караалканы мыр-
най илден болган.

Илеткелди мынды солун эвөз-
ден ийиксе, азы чедисе мичалар чан-
чыкканы ол улус ийикке, коммуни-
стерин санал беринге илеткел
мырнай-ла пат болу. Оон уламчыл-
дан хуралдын президиуму коммуни-
стерин санал бедик-биле ат кырыл-
томулдан, өргөжүн тургаш чугаала-
тырар ужурга таварышкан.

Хуралдын чорудулашкын ала-
баларын аргасы шак мичалар ажил-
дашкын-биле ажилда болгаш түс-
түс коммунисттеринин ажил-чанында
чамдык чедиселерге хамарыштыр
партияны чыгыш шугуучулда-да
болбай, хулаа барык-ла тайбын
сүзүлгө эрткен. Школага шугуучу-
лел болгаш бит-шугуучулдан кы-
зым болуп келгенин чылааганын
эш Маркелова профсоюз мекте-
куну буруузу, оон адын эвөш кыл-
дыр санааш, бодун шугула-ла агарты-
пн оролашкан.

Шынап-ла школада ажил-херек-
тиг байдалын адыр болза, өтчөт-
сонгулдалыг хуралын шак мынды
тайымчылыгы артин турары-биле
шугула-ла чүдөшөйи турар. Өн-
редилген шынары ам-даа куду,
багыт демдөөгөй школачыларын
саны кызырабайн турар, малаңга
математикага, орус болгаш дашкын
дымдарга багыт бедиктөк өөреник-
чилер хей. Школачылар ортузунда
коммунист кичилдире чедип
ам-даа чымыс. Оон уламчылдан
чамдык өөреникчилерин талазында
школага болгаш хей-ниитинин чед-
леринге чүрү үрөз, ийик-хевин
чүдүлгө чокка кеттинер, арын-
шырайын, бажынын дүтүн өмгөлү-
ап чорбас, совет школачыларын
чараш, чанганчы ырлар, танчылар
бар турбуже, бичи уругтарга та-
рышпас дашкын ырлар, танчылар
га сулаулар чүдүлгө тургулаан.

Партия-организацианын талазында

кошкан кичтөөгөй салганы-биле
бо чылдын школа өөрдөлгө чыгына
көчүт багыт бедиктөкөн. Эге
класстарын өөренир өөрдөдө чы-
мыс, чымыс эвес болган ужурун
чамдык школачыларын канчаар
башкаар турар дээр эске-даа хей
чедиселер бар. Бир эвес школада
партиянын эге организацианын ко-
мунун мобилизация, башкарыкы
хулаагаларын чедип күсөлдөп, чогур
деңгээлге ажилдап келген болза,
чедиселер эвөш, чедип кичилдире
амында хей-бодур ужурагүт тур-
ган.

СЭКП-нин Кызыл хоорому, хоор-
омукком, оон улус өөрдөлгө киди-
ни ол школанын ажилчылыг доо-
чүгөйи салбайн, бедик мергежиди
башкы кадрлар-биле четче хан-
дырайн, чугаа эргөйи улаштыр-
ганын күсөлдө эвес, а коммунист
чаа өөрдөлгө чыгына бедиктөкөн
талазы-биле ул школага чогур ду-
дэ

көргүсөөнүн маңа база демдө-
лөзү чугула.

Ол школада партия эге органи-
зациянын өтчөт-сонгулдалыг ху-
ралын мынды аныктыг куду де-
нелге өрткөнгө партиянын Кызыл
хоорому, малаңга оон харысала-
гы төлөзү, ол школаны харылаа
чогур штаттан дашкаар инструктор
эш Прокопьева база биче эвес бу-
рулуг дээрин айттыр херек. Эш
Прокопьева ол хуралга санал-она-
лаа бербей, а

Хөй уругларлыг иелерин „Иениң алдары“ орден-биле болгаш „Иениң медалы“ медаль-биле шаңнаар дугайында

Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун

Ч А Р Л Ы Ы

(Уланчызы, Эгези № 248 (5345) солумда).

ТАНДЫ РАЙОН

Чеди уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ ОРДЕННИҢ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Васильева Анна Игнатьевна — Танды районун „Элегес“ совхозта аг-бүлө ээзи.

2. Оюн Сымбай Кашпых-оолов — Танды районун Кочетово суурда аг-бүлө ээзи.

Алды уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ МЕДАЛЬДЫҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Николаева Евдокия Наумовна — Танды районун Балгазын суурда аг-бүлө ээзи.

2. Ондар Ичин Тарапановна — Танды районун Суг-Бажы суурда аг-бүлө ээзи.

3. Оюн Пудай Пульчунновна — Танды районун „Револуциянын чалымыжы“ колхозунун колхозчузу.

4. Оюн Балган Натпий Пийхураковна — Танды районун Хову-Аксы суурда аг-бүлө ээзи.

5. Оюн-Саян Чакталма Шергини-оолов — Танды районун „Элегес“ совхозта аг-бүлө ээзи.

Беш уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ МЕДАЛЬДЫҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Малинина Анна Ефимовна — Танды районун Кочетов суурда аг-бүлө ээзи.

2. Монгуш Кызыл-уруг Сагаановна — Танды районун „Тилелге“ совхозунун амылчыны.

3. Томган Канчыр Төгесина — Танды районун „Элегес“ совхозта аг-бүлө ээзи.

УЛУГ-ХЕМ РАЙОН

Тос уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ МЕДАЛЬДЫҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Доржу Ханды-Сюрюн Күдере-

ковна — Шагал-Арыг хоорайда аг-бүлө ээзи.

2. Чолдан-ой Севильбаа Монгушев-на — Улуг-Хем районун Ак-Дурут суурда аг-бүлө ээзи.

Сес уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ МЕДАЛЬДЫҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Айраа Ховалыг Хурен-оолов-на — Улуг-Хем районун „Найрал“ совхозунун амылчыны.

2. Бадына Монгуш Хундужуов-на — Улуг-Хем районун „УТКА 25 чылы“ совхозунун амылчыны.

3. Монгуш Дала-Сүрүн Болдубе-на — Улуг-Хем районун Арыг-Узун суурда аг-бүлө ээзи.

4. Намдан Улук Санкитовна — Улуг-Хем районун Кок-Чыраа кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

5. Нуржукпей Монгуш Делгеров-на — Улуг-Хем районун Ак-Дурут суурда аг-бүлө ээзи.

6. Чолдан Тууш Чүлүдковна — Улуг-Хем районун Кара-Тал суурда аг-бүлө ээзи.

7. Чусун Тууш Дүвенебейовна — Улуг-Хем районун Чаа-Хөл суурда аг-бүлө ээзи.

Чеди уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин „ИЕНИҢ АЛДАРЫ“ ОРДЕННИҢ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Арчибаева Прасковья Павлов-на — Улуг-Хем районун Чаа-Хөл суурда аг-бүлө ээзи.

2. Бабуну Юйну-кыс Дамзыновна — Улуг-Хем районун „Найрал“ совхозунун амылчыны.

3. Билинмаа Кунул Опановна — Улуг-Хем районун Хендерге кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

4. Довурак Ховалыг Денгүрөновна — Улуг-Хем районун Чаа-Хөл кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

5. Дол Кыргыс Сүрүнновна — Улуг-Хем районун „Найрал“ сов-хозунун амылчыны.

6. Доспан Мамы Шариповна — Улуг-Хем районун Хендерге кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

7. Дырысын Монгуш Отукапов-на — Улуг-Хем районун „УТКА 25 чылы“ совхозунун амылчыны.

8. Кыргыс Оралбаа Шивидековна — Улуг-Хем районун Кок-Чыраа кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

9. Монгуш Шарип Денгүр-оолов-на — Улуг-Хем районун Ак-Дурут суурда аг-бүлө ээзи.

10. Попук Сат Натпиевна — Улуг-Хем районун Чаа-Хөл кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

11. Самчаа Серенмаа Дандаровна — Улуг-Хем районун „Найрал“ сов-хозунун амылчыны.

12. Сарапай Екатерина Федотовна — Улуг-Хем районун Чаа-Хөл суур-да аг-бүлө ээзи.

13. Седип-оол Күске Чолдан-оолов-на — Улуг-Хем районун Хендерге кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

14. Суван-оол Шанмак Сейзү-новна — Улуг-Хем районун Арыг-Узун кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

15. Тансы-Белек Дүлүш Айрыс-новна — Улуг-Хем районун Кок-Чы-раа кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

16. Часалбаа Ховалыг Оржумаев-на — Улуг-Хем районун „УТКА 25 чылы“ совхозунун амылчыны.

17. Чимисин Монгуш Саидановна — Улуг-Хем районун „Найрал“ совхозунун амылчыны.

18. Чолдан Ховалыг Чамбаажы-ковна — Улуг-Хем районун Хендерге кал-деэ Совединде аг-бүлө ээзи.

19. Чуссумаа Кыргыс Кыргысов-на — Улуг-Хем районун „Улуг-Хая“ совхозунун амылчыны.

(Уланчылыг).

ЧЫЛГЫЧЫВЫС

Монгуш Балдан-Доржу — Улуг-Хем районун „Чолураа“ колхозунга че-ди чыл чылгычылап келген. 1956 чылда ол 380 баш чылгыны хүлээп алган. Чаш кулуннары менди до-руктур талламы-биле ол үенин дү-гузунда эки көргүзүлгө болуп, чыл бүрүдө төрүүр 100 беге онаш-тыр 75—80 чедир кулуну ал кел-ген.

Бо чылын оң коданымда 218 баш чылгы мал бар. Дузалачкы Хова-лыг Янов-биле олз ийгээн 60 чы-лын төрүүр 60 беге 58 кулуну менди доруктурганнар. Калдары чылгыны менди кыш ажырап со-рулган салган, ол Балдан-Доржу орток чылын өт-сигенгип чылга-ларга чылгы малды оңраптып, се-мийтип чалган.

Амгы үедө бистин мурнакчы чы-гычывыстын коданымда чылгы се-мис, күштүг. Чылгы мал бо кыжы-база-ла хүр кыш ажыра чыгыныг чок.

К. ЯНМАА.

НИИТИНИҢ МАЛЫНГА

Бин-Хем районда „Тилелге“ кол-хозун кукуруза аэрозоу ниитили-гине 840 тонна ногаан масамы-беткездер планын турган. Зено-багы аэс ажылдап, черек кырыл-да 850 тонна салгын.

Салымшкын үезинде ажыл ор-ганизатгы болгаш хөжүгү улажып турган. Чамыктары кестирип, өскө-лери сөөртүп турар. Борис Мөңгө кү-чүгү тракторун авангир хөдөлүр-бишкен, ногаан масамы автома-шлардан дүжүр тырттырып, сөөк-түрү бастырып турган.

А. НАПАКАЯ.

Шара-Нуур хөл бо-ла болгай: „АК-Эрик“ колхозтун элек мал-ына чылдың бүгү дүргүзүндө турар, доңгандыр чаагы, чылга, күзгө, кыш-та өтмөкчү. Хөлдүн чөөн талында-а Иаалык дээ, оң арай мурунда Чөөтөй болгаш Бөжөкчү деп чөдөр чаптыган, инда Эркин районун „Чаз орук“ колхозунун малы олар-дан чоруп. Хөвүнүң тереп сиеги бичкеж салгында-а аажок киргиз-чилеңир, ынчанган мында өскө-лөргө чапкын соонда үвүп өгөлөң-мөңгүлөр шыкшап сагындарар.

Шойлуп чоруткан узун оруктап, ол чериң улауунун „Агрегат“ деп адап турары үш-дөт бажың туткан

ЖЕҢИШ - АЖЫЛЫҢЫҢ ТВАРДЕИЖИЗИ

Кызылдын чалгыныга таарышты-лып. „Партиянын XXII съездинин бол-гаш СЭКП ТК-нын март Плену-мунун төөтүгү шийтпирлерин амы-дыралга боттандырыпшаан, Тыва АССР күнүгө тарга сазар талламы-биле бодунун социалисттик хүлээгө-лөй хүтсаа бетинде күөсеткенин Ты-ваанын колхозчулары, совхозтар амылчылары, кал-деэ амыл-аг-ий-нын тускай эртемчилери, бүгү амылчы чоннары СЭКП Топ Ком-тединге, Совет чазакка болгаш эш Никита Сергеевич Хрущевтиң боду-га өөрүшкү-биле илеткен тур — деп, тод болгаш чоргаар рапорту оон дындамыс.

Чүү дээр ону, коммунизмче бистин базымывыстын кемчээли чыл келген тудум-на улгадып оранынын херечизи ол-дур ийин, артын чылын бо үгө чедир 6 миллион ажыг пуд тарааны күрүне шыгжамырынга кийрген, бо чылын 8 миллион ажыгын, келер чылын оон-даа хөй-нү кириер, кайгамчык-ла-дээ деп, Михаил Куумзевич чугаалган, ке-эс боданы берди.

Улаурутун хып турган дээ өдүгө таапкыны кыспып алган, кижини-уламчылап: „Бистин чуртүвүс ин-ды-бүрү дайыннарга таварыпшаан болза, коммунизмдин материал-техниктиг базамын тургузарынга хүтсаазын алак дие 10 чылга кы-зырган турар ийик, дайын дег бу-жар бак чүве чере чок, ынчанган ону көөр хөпүм чок, тайбың күш-ажылга ажылдаар дег аас-кежин кай-дал.“

Ада-чурттуң дайынчыны кыркы-чын, гвардейжи дайынчы Михаил Дөңчү немец фашистерин Украин-нагы дөвөсөөрүндө түлүр шык-тарынга мадыралым-биле кыркып, түтүтүп чорган. Ол чурттапкычыл ону суураарын, Ровно, Дубно болгаш өскө-дээ хоорайлары хостаарына кыркыпкан. Гвардейжи Дөңчү „Ада-чурт дайынчынын орденинин“ I чер-геи-биле, „ТАР-нын күш-ажыл ор-дени“ биле шаңнаткан.

Михаил Куумзевич Дөңчүнүн тайбың күш-ажылдыг гвардейжини болуп турарын мында демделгери чугула. Ол 11 чыл иштинде төө ка-дарын келген. Колхоз баштаар чери баштай алда 91 төөниң хүлээдин берген. Ам оң ажап турар төө-дериниң саны 218 чөткөн. Михаил Дөңчүнүн өстүрүп, амырап төө-лерин өскө малчынарга бирээ, ий-и-

леп быжыгалап берип турар. Олар ол төөлер-биле өдөр маш, ижер суг, мал чөм сөөртүп ап турар.

Төөө күтүпүн үнөи бедик. Ол „чынчак алдыны“ Михаил Дөңчүн хөй-биле дужаап турар. Ижээ, артын чылын ол күнүгө төөө амыг төөө дүгүн дужаган, бо чы-лын оон 20 аг хөйү дужаган. Оон алдыда бо чылын 69 улау амыра-ны үтү планнага дужаган.

Хөвүн калдары бодунун калжы-мынган алдыда, хөй-ийитиниң амы-лган илеткелди кырып турар. Ол Тес-Хем район Совединин депу-тады. Шара-Нуурда чурттап турар малчынарга танылган ажылыг чорутуп, чонуну хомудаларыга, сүмелеринге дынгангыр болуп, амыл-аг-ийжи эки чүүдөдө боттан-дыралыг оларын өөлөдөп турар. Оон демделгө дөңчүр: сөөктүгүр көрдүвүс. Ында мындыг чүүдүл би-жөөн боду: „Жетимир“ обдеста „Май бири“ колхозтун 69 харагы энепчүгү, Социалист Күш-ажыл-дың Мадыры Надежда Григорьевна Заглазаның (сентябрь 13-теги „Шыла“ парадтыгын) чүүдүл малчынарга таныштырар.“

— И. Г. Заглазаның чүүдүн мал-чынарга таныштырган — сиең бе? — Малчынар чын алган, ону номчу берип таныштырып четтик-позон-не шың, мычала-даа ону малчын бөрүгү улау сөөктүгүл-биле номчан. Чугула айтырымын мында көрдүр. Ажылга — ак-сеткилдиг ажылдарында чалгаарар, оон түрүкү арагалар, үлгөр чөв чорут-күрүгү турар колхозчулар, оң иштинде малчынар безиң бар. Ону эки тодаралып алган, чугаалажыр бодоп турар мен. Ону дүргөн кымыр ужурутү чүве, мычала-даа ам үе-де кыштагалашкын беткежи хай-ныккан, мыда хаара туттуган ки-жилерин бичин-даа чардыттырар арга чок болгай.

Удавас апыныр сөөнү агелээр. Михаил Дөңчү динин чоруттар, а оң төөлерин улау огул (оң азы база Михаил), Серен Быштаалав-на олар калдары, карактар, Шаан-дагы фронтуну-гвардейжи күш-ажыл-дын гвардейжилеринин өзүртүндө ынчаар чоруп турар.

ЧУРУКТА: Тес-Хем районда „АК-Эрик“ колхозтун төөө кадарчымы Михаил Дөңчү.

А. АИР. Фотоу авторнуу.

„Өңнүктерниң даңгыраа“

Тываның ном үндүрүр чери К. Куудажыны уругларга бижээн чечен чугааларынын чыныдым „Өңнүктерниң даңгыраа“ деп аттыг тускай ном кылдыр парала үндүргөн.

„Өңнүктерниң даңгыраа“ кижизитке утка-шынарлыг. Ында беш чечен чугаалар кирип турар.

Номун эгезинде „Өңнүктерниң даңгыраа“ деп чугаала бүгү дөңгөй пролетаризмдин баштыгы В. И. Ленинниң Суш суурда музей-башкы-нынга (В. И. Ленинниң 1897—1900 чылдарда чурттап турганы) өскүр-сизаап чорган хөй нацияларын уругларын дугайында көргүзүп турар. Чогаалчы мыда болушкуннары бөдүн дым-биле бидингир, тод кылдыр дамчыткан. „Ийи-бүрү на-цияларын уруглары шупту В. И. Ленинниң музей-башкының „Дем-делгөй дептеринге“ чүве бижир деп угурушканнар. Ол демделгөйдү азына бир дугайында Москва хоорай-ның 425 уугар школазынын өскө өөреникчиси Коля Иванов ат салган, оон соонда — кылдыр пионер Чжан Чжоу-шянь, оон соонда — болгар анык димитровчу Славчо Дамьянов, оон соонда — тыва уруг Белек-кыс, оон соонда... Бо оуругларын ном-чул орарга хөй нация бичин уруг-ларын элечтештер ат салып турганы караак кестүп ээр.

Чечен чугаа „Ынак баштынчы-мыс Ильяның улау хөдөөнү шы-чы салгакчылары болуп, Ильяк ыш-каш өөреникчиси, амылдарымыс ты болгаш чуртаарымыс даңгы-рагдалыс!“ — деп өңнүктерниң даңгыраа-биле төөгөн.

Мону номчаар уруглар Белек-кыс суглар шыкшап хөй-ийитин, колчүт эки өөредилгелг болурун база улау Ленинниң чурттап турган бажыныг

оон ажылап, кирип турган экини ажыдып кирип, оон эдилеп турган ат-хөрескелдерин көөрүн, музей-ба-жының „Демделгөй дептеринге“ бодунун ыдыктыг күзөлдү бижирин канча күзөвөс боор. Олар Белек-кыс ышкыш боорун күзөвөс.

„Хүрөй дептержигеш“ деп чугаа-ла демделгөй дептериниң ужу-дуза-ы, оон өрөжөк чугулазы тынызы көрүстүтүгөн.

„Ногаан, көк болгаш кызыл ка-рандаштар“ деп чугаа база-ла „Хү-рөй дептержигеш“ ышкыш өөредил-ги берип турар. Дөрт дөңгөй чөгаал, Ында кижик кажан мучула бергенде, өш-өөрүндө арга-сүмө айтырар эки деп чүвени көргүзүп турар.

„Кым өң ажыктыгыл?“ деп чогаал өскөлөргө дөңгөйлөргө хөмчөөз таллазы-биле элээн улау бооп турар. Бо чугаа хамкыны мурунда бичи кижилерин дигит амытаннар — ан-мен, куш, мал-маган-биле, оларын ажык дузазы-биле таныштырып турар.

„К чөгаал бөдүн өрү тырттымын, мактымын, хооун маргылаа хөрө-дөлүр чорук бүтпес херек деп сой-галап турар.“

Маргылааның түнелги чогаалчы чедимче чок кылды көргүскөн. Да-лаазында түнел оуругларын көрө-дөлүр: „Төө чанып оркан, бүгү ан-мен, мал-маган шупту дөңгөй ажык-тыр кылдыр болган...“

Ан бүрүз, мал бүрүз херектиң ужурун, төө ышкыш бидегенер боор он.

Төө ынчаар-ла билген-дир, а ар-ткай ан-мен, мал-маган бүрүз бөдүн өң ажыктыг кылдыр санз чорутуу аэс ийиңа?

Автор боду хооралдан бүзүрү чок „бөөр өң“ деп, өрөңгөй түнел-биле төндүрүш, эки чогаалын утка-шы-нарың чуудалышкан. Ус айтырыгын

маргылааның кижизиткелеринин аразында үө шийтпирлөөн кылдыр көргүскөн болза эки турган.

Нийтизи-биле „Кым өң ажыкты-гыл?“ деп чечен чугаа эки чогаал. Ону уругларга тускай чуртуктук ном кылдыр үндүрүр күзөңгир.

Номун чурук каасталганында чөтпестери чугаалаары чугула, Номун чурукчузу М. Петров, каас-талганынын редактору И. Кузнецов.

„Ногаан, көк болгаш кызыл ка-рандаштар“ нома бижээни алак чурту бар дээ. А беш демлек сал-ган чурукту топтап көөргө, бирси планда бажың, хөм, оон мында амыг кестүп турар. Мында алактың чурумалы кырыбей барган, ынчанган чогаалда тема-биле мыда чурук кар-жып турар.

Чамдык мал-маганын, ал-менниң чүтлө бажын чуруп көргүскөн. Олар-ны чөтө чуруп көргүскөн болза эки турган. Бичин кижилер байтык, чам-дык улау кижилер бези көрбөз ан-мен бар болгай. Маргылаада кырк-жып турар алыкт чурувайн, хүлө-бү-тү чурарын база маргылаада азы кирип турар — ховар кестүр тоору-ну тод чуруванын, чалгыс-ла чур-укта шымын ийи катан чуруп көргүскөн терде элэп. Дөзүз-биле чуруп көргүскөн чурук ал-менни, мал-маганы ылап, тынып бидирни-бө бичин кижилерге дузалар болгай.

Чурукчу чогаалды кылдыра өөрөйи көргөниң түнелинде, чурук-биле чогаал аразында улау хамкышыг-нары, чөтпестери кылганы биди-рингир-дир. Ынчанган чурукту чү-түрү, баштай чогаал-биле чөтө таныжары чугула дээрин чурукчу кижизитпээ эки.

О. МОНГУШ.

Кызыла башкы институтунун студентин.

Кадыкшыдылга школазында

Чөризе уругларын кадык-шылыга школазынга чорук айы-блө бола чөдө бөрү турдун. Ол школада бо чылын 2 класстан 5 клас чедир 70 уруглар өөрени-шаан, өмнөдүп турарлар. Уруг-ларын кадыкшылы база оларын културатуг аажы-чагы кижизе-лери дээш улау сагышты салып турар. Уругларын чурттаар, өө-ренир өрөдөлери тыркы болгаш арыг, өөреникчилерин пазы-хар айы-биле үскөк, ангы-ангы өрөдөлөргө чытырган. Өрөдөлө-рде хөп шакартар, стодлар четчи-сарыг. Хөстүг шакартар уруглар чымырар, шапка болгаш өскө-дээ ооннары оонга турарлар.

Арыг, шөвөгүн чорукту бо шко-

лада бедик лекселде сагып тура-ры черде эки, чүгө дээрге мын-да аарыг уруглар өмнөдүп турар-ла болгай.

Баштайгы үедө школага келген уруглар алээн аарыг-даа болу-лаар, мычалажык оларын аш-чөккөн эки таарыштырып, өмнөп көрөргө, олар актирп турарлар. Чи-жаа: 5-ки класка өөренир Ша-лып Партизан баштай чөмни эки чий албас, арган болгаш дүңө удуваа турган. Эмчилер ону эки-неп келгенин түнелдинде, ол оон ам экирөөн болгаш артында-ла семке, шымырак апарган болуу. Бастыг огулауу Валера аар араа-нынын соонда артын чылын ол-ла школага барган. Ол ам база-

ла сегээң болгаш 3-кү класста эки өөренип турар.

Уругларга аш-чөмни таарыш-тыр тургусал, хүнзе 5 катан чөмнөдөрүп. Новак К. Ф. Хрес-товнова эмчилер-биле сүмөдөжип тургаш, уругларын кадыкшы-лынга таарышкан чөмнөни кы-лып берип келген. Ол ышкыш бажылар Чылбэк Анзатпаа, Та-жара Килик школазын өөредил-гө кижизиткелгелг амылган иле-пкейяг кижирп турарлар. Интер-наттың уруглачу арыш-шөвөр ту-рар чорутуу алыктагы Галина Су-дучий чөмни алган. Кижизитки-чи башкы Е. Г. Крисавцева уруг-ларга эптиг-өөдөк.

О. САМБУУ.

АЛЖИР БӨГҮН

Эш Мадыр-оолдун айтырыглары-га харылашыпшаан, бо айтырыг-ларын бистин өскө-дээ номчулгалы-мыс база сөөктүгүр турар боор деп бодоп турар бис.

Бо чылын сентябрь 20-де Алжир Республиканың Национал тургузу-ла хуралына соңгула болуп ар-кен. Колонизаторлар улау улус чо-нун демиселин баштаан массалык патриотчу организация — Национал хосталганын фронтун (НХФ) соңгу-лаа улау тизгелгени чөдип алган. НХФ-иниң даңымы дээш соңгучу-ларын хөй нуруузу — 81 хуузу биди-лаан.

Национал тургузула хуралынын сентябрь 25-те болган баштайгы хуралында оң дарагы, политиктиг чөдүн амылдарынын бирээ, алжир улустун хосталганы дээш демиселич Ферхат Аббас Жаус Демократтыг Алжир Республиканын тургустуунаын байырла-дыг байдалга чаралаан.

Ал Национал тургузула хуралы „лаш-тыкы-даа база ол ышкыш ийитки-лаа херектерин таллазы-биле Ал-жирин кара чыгыс дөңгөй орго-лор-ганы“ болуп деп чаралаан. Хуралык ийиги ээчөөңгө чазактың башты-нынга НХФ-иниң Политбюрунун кежигүчү Бен Белланы тоюмалаан.

Мынчанган, Алжирде эрге-чар-гага кайы-бир чыгыс ангыны эрге-ажыктарын ийгерейлп турар кайы-бир тускай партия аэс, а На-ционал-хосталганын фронтунуң төө-лөктө

